

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13769/2024
26.06.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Саша Милетић, адвокат из ..., против тужене Агенције за лиценцирање стечајних управника, Београд, чији је пуномоћник Миливоје Судимац, адвокат из ..., ради испуњења уговора, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1155/20 од 13.11.2023. године, у седници одржаној 26.06.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 1155/20 од 13.11.2023. године, у преиначујућем делу става првог и у ставу другом изреке, па се предмет, у том делу, **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 7254/19 од 22.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд тужену обавезе да му на име дуга плати износ од 613.528,90 динара, са законском затезном каматом почев од 18.04.2018. године па до исплате, као и износ од 561.993,27 динара и захтев тужиоца за накнаду трошкова поступка. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој плати трошкове поступка у износу од 27.339,00 динара.

Апелациони суд у Крагујевцу је, пресудом Гж 1155/20 од 13.11.2023. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 7254/19 од 22.10.2019. године, тако што је тужена обавезана да тужиоцу на име дуга плати износ од 613.528,90 динара, са законском затезном каматом почев од 20.04.2018. године па до исплате, док је тужбени захтев одбијен као неоснован у делу којим је тужилац тражио да суд обавезе тужену да му на име дуга плати и износ од 561.993,27 динара, као и законску затезну камату на досуђени износ од 613.528,90 динара за период од 18.04.2018. године до 19.04.2018. године. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име трошкова целокупног поступка исплати износ од 285.200,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против преиначујућег дела правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао правноснажну пресуду у побијаном делу, у смислу одредбе члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11 ... 18/20) и члана 92. Закона о уређењу судова ("Службени гласник РС", бр. 10/23), па је утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а битне повреде одредаба парничног поступка из одредбе члана 374. став 2. тачке 7. и 12. истог Закона, на које тужена у ревизији указује, нису разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку. Међутим, основано се ревизијом тужене указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, у вези одредбе члана 383. тог Закона, другачијом оценом доказа изведених пред првостепеним судом, супротно одредби члана 8. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, Агенција за приватизацију Београд, именована је за стечајног управника за стечај над ДП ИМТ "Стандард комерц" из Бољевца, решењем Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 11.02.2010. године. Агенција за приватизацију је закључила уговор о обављању послова са тужиоцем, као предузетником 17.02.2010. године, по ком уговору је тужилац обављао послове дневног оперативног вођења стечајног поступка у име и за рачун Агенције за приватизацију. Тај уговор је споразумно раскинут 30.11.2012. године, тако што је повереник, на основу тог Споразума, задржао право на сразмерну накнаду под условима и на начин прописан Правилника о основу, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату награде за рад лица која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију као стечајног управника, „док ће се питање износа награде регулисати посебним споразумом, након утврђивања награде стечајног управника, односно наручиоца“ (члан 3. Споразума). Након споразумног раскида између тужиоца и Агенције за приватизацију није закључен споразум о висини износа награде у складу са чланом 3. споразумног раскида. Решењем Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 23.04.2015. године, усвојен је завршни рачун стечајног управника Агенције за приватизацију – Центар за стечај стечајног дужника ДП ИМТ "Стандард комерц" у стечају из Бољевца, за период од 11.02.2010. године до 20.02.2015. године и одређена коначна награда за рад стечајног управника у износу од 1.091.606,92 динара, као и накнада трошкова стечајног поступка у укупном износу од 1.034.000,00 динара. Тужиоцу је 09.06.2011. године, Агенција за приватизацију уплатила износ од 300.000,00 динара, на име аконтације по закљученом уговору, док других уплата по основу накнаде за послове предузете у овом стечајном поступку, није било. Агенција за приватизацију је престала са радом 01.02.2016. године, а тужена је почела са радом 04.11.2015. године. Судски вештак Драган Милутиновић је, у свом налазу и мишљењу од 18.04.2018. године, обрачунао висину накнаде за рад повереника у овом стечајном поступку за период од 19.02.2010. године до 30.11.2012. године у висини минималне накнаде за рад на месечном нивоу и исплате накнаде за случај раскида, на основу одредби члана 9. и 12. Правилника о основу,

критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату накнаде за рад лицима која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију, као стечајног управника. На основу урачунавања исплаћене аконтације, минимална накнада за рад тужиоца износи 613.528,90 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да тужена није пасивно легитимисана, јер није правни следбеник обавеза Агенције за приватизацију. По оцени тог суда, налаз судског вештака није прихватљив јер је нејасно које је параметре за свој обрачун узео, без увида у спис у коме су документоване предузете радње, а имајући у виду да сходно Правилнику о основима, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату накнаде за рад лица која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију, као стечајног управника, квалитет и успешност рада лица које обавља послове стечајног управника је од утицаја на висину те награде. Такође, по мишљењу првостепеног суда, није објашњен однос између награде утврђене решењем суда и награде коју је обрачунао вештак.

Другостепени суд је, побијаним делом пресуде, преиначио првостепену пресуду и тужену обавезао да тужиоцу исплати 613.528,90 динара, са каматом од дана подношења тужбе (20.04.2018. године), налазећи да је тужена, на основу одредбе члана 6. Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за лиценцирање стечајних управника ("Службени гласник РС", бр. 89/15) од 27.10.2015. године), ступањем на снагу тог Закона преузела сва права и обавезе Агенције за приватизацију, те да су на рачун тужене пренета сва новчана средства са подрачуна Агенције за приватизацију која су остварена по основу обављања послова стечајног управника, у складу за законом којим се уређује стечај, па и новчани износ од 1.036.933,74 динара, који је у конкретном случају, Агенцији за приватизацију исплаћен по основу коначне награде за рад те Агенције, на основу правноснажног решења Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 23.04.2015. године. Код утврђене чињенице да је тужиоцу од стране Агенције за приватизацију исплаћена само аконтација по закљученом уговору од 17.02.2010. године у износу од 300.000,00 динара и да та Агенција, након утврђења коначне награде, решењем Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 23.04.2015. године, са тужиоцем није закључила посебан споразум о висини износа награде, сходно члану 3. споразумног раскида, другостепени суд налази да по том основу тужилац основано потражује исплату дуговане накнаде од тужене, као правног следбеника Агенције за приватизацију у износу минималне накнаде за рад која се обрачунава на начин предвиђен чланом 9. Правилника о основу, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату накнаде за рад лицима која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију као стечајног управника од 11.12.2009. године, прихватајући налаз и мишљење судског вештака по ком је дуг по основу неисплаћене накнаде приказан са урачунавањем исплаћене аконтације.

Међутим, основано се у ревизији туженог указује да је другостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, преиначењем првостепене пресуде, без отварања расправе пред тим судом.

На основу одредбе члана 383. став 1. Закона о парничном поступку, другостепени суд одлучује о жалби по правилу без расправе. На основу члана 394.

истог Закона, другостепени суд ће пресудом да преиначи првостепену пресуду ако је на основу расправе утврдио другачије чињенично стање од оног утврђеног у првостепеној пресуди (став 1.); ако је првостепени суд погрешно оценио исправе или посебно изведене доказе, а одлука првостепеног суда је заснована искључиво на тим доказима (став 2.); ако је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда (став 3.); ако сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно применио материјално право (став 4.).

Да би преиначио првостепену пресуду, другостепени суд не може да другачије цени доказе изведене пред првостепеним судом. Ако не прихвати оцену тих доказа извршену од стране првостепеног суда и сматра да је због тога чињенично стање погрешно или непотпуно утврђено, другостепеном суду стоји на располагању могућност да сам одржи расправу и понови већ изведене доказе.

У конкретном случају, другостепени то није учинио, већ је своју одлуку засновао на налазу и мишљењу судског вештака Драгана Милутиновића од 18.04.2018. године, чији налаз првостепени суд није прихватио, налазећи да је нејасно које је параметре за свој обрачун вештак користио, без увида у спис у коме су документоване предузете радње, при чему је тужени такође истакао примедбе на налаз и мишљење тог вештака, о којима се вештак није изјаснио. Другостепени суд је, међутим, правилно закључио да је тужени пасивно легитимисан у овој парници.

Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 112/2015), самостални члан 31. у ставу 1., прописује да је Агенција за приватизацију основана Законом о Агенцији за приватизацију ("Службени гласник РС", бр. 38/01 ... 89/15), престаје са радом даном почетка примене тог Закона. Ставом другим те одредбе Закона, прописано је да се о извршавању обавеза Агенције за приватизацију, предузетих у складу са тим Законом, стара министарство надлежно за послове привреде, изузев послова из члана 3. тог члана. Ставом 3. тог члана Закона, прописано је да послове које је обављала Агенција за приватизацију, коју су у функцији заступања у поступцима пред судовима, арбитражама, органима управе и другим надлежним органима у којима је Агенција за приватизацију имала положај странке или умешача, а који су покренути пре 01.02.2016. године, преузима Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, коју ће основати Влада Републике Србије у року од 30 дана од дана ступања на снагу тог Закона. У смислу става 4. те одредбе Закона, Агенција за вођење спорова у поступку приватизације, сматра се правним следбеником Агенције за приватизацију у судским и другим поступцима из члана 3. тог Закона.

Закон о Агенцији за лицензирање стечајних управника ("Службени гласник РС", бр. 84/2004 ... 89/2015), у самосталном члану 6. Закона о изменама и допунама тог Закона, прописује, ставом 1, да даном ступања на снагу тог Закона, Агенција преузима од Агенције за приватизацију сва права и обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву који су у функцији обављања послова утврђених тим Законом, као и потребан број запослених. Ставом 2. тог члана Закона, прописано је да даном ступања на снагу тог Закона, новчана средства са подрачуна Агенције за приватизацију, која су остварена по основу обављања послова стечајног управника у складу са законом којим се уређује стечај, преносе се на рачун Агенције.

У конкретном случају, правноснажним решењем Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 23.04.2015. године, закључен је стечајни поступак над стечајним дужником ДП ИМТ "Стандард комерц" у стечају из Бољевца и одређена коначна награда и накнада трошкова стечајног управника Агенције за приватизацију. Споразумним раскидом уговора о обављању послова у име и за рачун Агенције за приватизацију од 17.02.2010. године, који је закључен између тужиоца и Агенције за приватизацију, у одредби члана 3. уговорено је да ће питање износа награде тужиоцу као поверенику бити регулисано посебним споразумом, а након утврђивања коначне награде стечајног управника, овде наручиоца, а то је Агенција за приватизацију. Пошто тај посебан споразум није закључен, а Агенција за приватизацију основана Законом о Агенцији за приватизацију ("Службени гласник РС", бр. 38/01 ... 89/15), престала је са радом даном почетка примене Закона о изменама и допунама Закона о приватизацији ("Службени гласник РС", бр. 112/2015), те пошто је на основу одредбе члана 6. Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за лицензирање стечајних управника ("Службени гласник РС", бр. 89/2015), тужена од Агенције за приватизацију преузела сва права и обавезе, предмете, опрему, средства за рад и архиву, који су у функцији обављања послова утврђених тим Законом, следи да је тужена дужна да тужиоцу исплати предметно потраживање, јер су на њен рачун пренета новчана средства са подрачуна Агенције за приватизацију која су остварена по основу обављања послова стечајног управника у горе наведеном предмету. Међутим, висина накнаде се не може утврдити на основу одредбе члана 9. Правилника о основу, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату накнаде за рад лицима која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију као стечајног управника од 11.12.2009. године, како се изјаснио вештак у свом налазу на ком је заснована одлука другостепеног суда. Том одредбом Правилника предвиђено да се накнада за рад повереника остварује по обрачуну из тог става Правилника (независно од основа за одређивање коначне накнаде за рад повереника), у три случаја: 1) када је месечна накнада за рад повереника обрачуната према основима за одређивање коначне накнаде за рад повереника мања него по обрачуну из овог члана Правилника; 2) у случају када се накнада за рад повереника не може обрачунати према основима за одређивање коначне накнаде за рад повереника из разлога непостојања награде Агенције за приватизацију; 3) у случају обуставе стечајног поступка, а ништа од наведеног овде није случај.

У конкретном случају, решењем Привредног суда у Зајечару Ст 36/2010 од 23.04.2015. године, усвојен је завршни рачун стечајног управника Агенције за приватизацију РС – Центра за стечај стечајног дужника ДП ИМТ "Стандард комерц" Бољевац у стечају, и одређена коначна накнада за рад стечајног управника у износу од 1.091.606,92 динара. Дакле, коначна накнада за рад повереника се, у овом случају, одређује на начин предвиђен чланом 5. Правилника о основу, критеријумима и мерилима за признавање права на накнаду стварних трошкова и исплату накнаде за рад лицима која обављају послове у име и за рачун Агенције за приватизацију као стечајног управника од 11.12.2009. године. Том одредбом Правилника предвиђено је да коначна накнада за рад повереника представља проценат од износа коначне награде који оствари Агенција за приватизацију као стечајни управник у складу са одредбама Закона о стечајном поступку и тим Правилником, а одређивање процента за обрачун коначне накнаде за рад повереника врши се тек након одлуке стечајног већа о износу

коначне награде Агенције за приватизацију као стечајног управника, што је овде случај.

Дакле, ради другачије оцене налаза и мишљења судског вештака Драгана Милутиновића од 18.04.2018. године, који је тужилац приложио уз тужбу а чији налаз првостепени суд није прихватио, другостепени суд је био дужан да отвори расправу у смислу одредбе члана 383. Закона о парничном поступку, ради непосредног саслушања тог вештака и изјашњења о примедбама на његов налаз, а није тако поступио.

Због тога је другостепена пресуда, у побијаном делу, укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода у смислу одредбе члана 164. став 3. Закона о парничном поступку.

На основу одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић